

RESSÒ DE LA PARAULA

Balanç per començar

Tan important és una bona planificació, com una revisió objectiva i sincera. Sembla que en el cas de les vacances, es planifica més que es revisa. A tot estirar, en ser interpel·lats per algú, responem a preguntes una mica fútils: Com t'ho has passat? Has descansat?...

Si donem a les vacances la importància que creiem que mereixen, la seva revisió ha de respondre al nivell de la planificació que proposàvem, és a dir, aplicant els mateixos criteris.

Fa aproximadament un mes i mig vam poder llegir un article, que recollia estudis d'experts sobre les vacances. La majoria d'aquests experts eren psicòlegs i algun altre sociòleg. L'escrit era il·lustratiu i resultava molt oportú, contenint, com era d'esperar, les recomanacions pràctiques adients perquè les vacances fossin satisfactòries.

Però el més interessant no era tant el conjunt de recomanacions, sinó el criteri bàsic des del qual l'autor, Antonio Ortí, valorava les vacances com a «satisfactòries». I en aquest sentit calia agrair a l'articulista que s'hagués fiat d'autors marcats per «un cert humanisme», psicòlegs no exclusivament materialistes o positivistes, oberts a una idea de persona humana que supera el que es pot mesurar i controlar amb la tècnica sola...

Segons aquest article, unes vacances reeixides serien aquelles que, en lloc d'haver produït més estrès (com sol passar), han servit per recuperar-se i reprendre el treball quotidià. I un paràmetre per calibrar la recuperació en el treball és el ren-

diment. Els consells són oportuns: màxim temps lliure, prescindir de «rols» socials, reservar temps per a un mateix, distanciar-se del treball, activitats creatives o personalment significatives...

Rendir més i millor en el treball, per a nosaltres és important, però no arriba a significar sinó una

petita part de la nostra recerca. No podem estar satisfets amb una valoració de les vacances perquè el temps lliure, la relació d'amistat, la participació en festes, etc., tot hagi contribuït al fet que es pugui afrontar el retorn al treball i a la vida quotidiana amb més forces i més ganes.

La nostra visió de les vacances i, per tant, la seva valoració i revisió, depèn d'altres preguntes fonamentals: He sortit de les vacances havent crescut com a persona humana? M'han ajudat a ser més sant? M'han permès recuperar l'alegria de creure i estimar? Em conec més i millor a mi mateix i els altres? He gaudit de la bellesa natural i cultural? He pogut pregar amb assossec i pau?...

Tot això, que a nosaltres ens donaria idea d'unes vacances reeixides, també produirà un efecte positiu en el rendiment del treball. Però molt abans seran èxits que es justifiquen per ells mateixos, ja que aquí, com sempre en el marc de la nostra fe, el més important és la persona, el seu valor en si, independentment del seu rendiment o la seva capacitat productiva o el seu triomf social.

Ja seria una gran fita que les vacances haguessin servit per trencar el cercle vital que ofega tot creixement humà (no només religiós cristià): produir (guanyar diners amb el treball) i consumir (gaudir-lo amb la diversió). Sens dubte som molt més i estem cridats a créixer.

† **Agustí Cortés Soriano**
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

APUNTS PER A L'ANÀLISI

UN MAR D'EMOCIONS

L'agraïment, la consciència del do (i II)

Agrair és un acte de consciència. Comença quan un s'adona que podria no ser-hi, quan un pren consciència del valor que tenen els altres, de la necessitat que té dels altres per seguir vivint. Agrair és l'art de donar gràcies. Es poden donar amb els ulls, amb les mans, amb el bes, amb l'abraçada. Es poden donar per carta, també per email. La qüestió és donar-los cercant cadascú la via que li és més pròpia.

El do rebut generosament estimula el sentiment d'agraïment. Cal, però, arribar a temps. De no res serveix agrair quan el donant ja no ho pot escoltar. És un acte estèril. Cal arribar a temps, dir-li obertament, reconèixer el do que t'ha donat.

El principal obstacle a l'agraïment és la inconsciència. Tot comença i tot acaba amb un acte de consciència. Tenir consciència és adonar-se dels dons rebuts. Només el qui s'adona de tot el que hi ha i de tot el que ha rebut generosament de la natura, dels seus pares, dels mestres, del cercle de persones que l'envolten, pot practicar l'agraïment. El segon obstacle és l'autosuficiència, aquesta estulta creença que consisteix en creure que tot és mèrit propi, que res no m'ha estat regalat, que no es deu res a ningú. L'estult arriba a creure's que el mateix acte d'existir és un mèrit, una conquesta; quan, de fet, és el do més gran.

Tot ens ha estat donat. Qui té consciència del do integral, practica un agrair integral. No li costa agrair;

no ho interpreta com un acte d'humiliació; ho interpreta com un acte de justícia i de reconeixement.

Hi som. Podríem no ser-hi. Ningú no ha escollit la seva natura, els talents amagats que hi ha en ell. Hi ha el do material; però també el do immaterial. No podem tornar als pares el que ens han donat, la mateixa existència, però podem ser agraïts amb ells. No podem tornar als mestres, la saviesa que ens han transmès, però podem comunicar el que hem après als qui vénen després de nosaltres.

El millor agrair és donar-se; és treballar el do rebut per oferir-lo al món.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

ECO DE LA PALABRA

Balance para comenzar

Tan importante es una buena planificación, como una revisión objetiva y sincera. Parece que en el caso de las vacaciones, se planifica más que se revisa. Todo lo más, al ser interpellados por alguien, respondemos a preguntas un tanto baladíes: ¿cómo te lo has pasado?, ¿has descansado?...

Si damos a las vacaciones la importancia que creemos que merecen, su revisión ha de responder al nivel de la planificación que proponíamos, es decir, aplicando los mismos criterios.

Hace aproximadamente mes y medio pudimos leer un artículo, que recogía estudios de expertos sobre las vacaciones. La mayoría de estos expertos eran psicólogos y algún que otro sociólogo. El escrito era ilustrativo y resultaba muy oportuno, conteniendo, como era de esperar, las recomendaciones prácticas apropiadas para que las vacaciones fueran satisfactorias.

Pero lo más interesante no era tanto el conjunto de recomendaciones, sino el criterio básico desde el cual el autor, Antonio Ortí, valoraba las vacaciones como «satisfactorias». Y en este sentido había que agradecer al articulista que se hubiera fiado de autores marcados por «un cierto humanismo», psicólogos no exclusivamente materialistas o positivistas, abiertos a una idea de persona humana que supera lo que se puede medir y controlar con la sola técnica...

Según este artículo, unas vacaciones logradas serían aquellas que, en lugar de haber producido más estrés (como suele ocurrir), han servido para recuperarse y reemprender el trabajo cotidiano. Y un parámetro para calibrar la recuperación en el trabajo es el rendimiento. Los consejos son oportunos: máximo tiempo libre, prescindir de «roles» sociales, reservar tiempos para uno mismo, distanciarse del trabajo, actividades creativas o personalmente significativas...

Rendir más y mejor en el trabajo, para nosotros es importante, pero no llega a significar sino una parte pequeña de nuestra búsqueda. No podemos estar satisfechos con una valoración de las vacaciones porque el tiempo libre, la relación de amistad, la participación en fiestas, etc., todo haya contribuido a que se pueda afrontar la vuelta al trabajo y la vida cotidiana con más fuerzas y más ganas.

Nuestra visión de las vacaciones y, por tanto, su valoración y revisión, depende de otras preguntas fundamentales: ¿he salido de las vacaciones habiendo crecido como persona humana?; ¿me han ayudado a ser más santo?; ¿me han permitido recuperar la alegría de creer y amar?; ¿conozco más y mejor a mí mismo y a los demás?; ¿he disfrutado de la belleza natural y cultural?; ¿he podido orar con sosiego y paz?...

Todo esto, que para nosotros daría idea de unas vacaciones logradas, también producirá un efecto positivo en el rendimiento del trabajo. Pero mucho antes serán logros que se justifican por ellos mismos, ya que aquí, como siempre en el marco de nuestra fe, lo más importante es la persona, su valor en sí, independientemente de su rendimiento o su capacidad productiva o su triunfo social.

Ya sería un gran logro que las vacaciones hubieran servido para romper el círculo vital que ahoga todo crecimiento humano (no sólo religioso cristiano): producir (ganar dinero con el trabajo) y consumir (disfrutarlo con la diversión). Sin duda somos mucho más y estamos llamados a crecer.

† Agustí Cortés Soriano
Obispo de Sant Feliu de Llobregat

VIDA DIOCESANA

Comunicat de nomenaments

Amb data 25 de juliol, solemnitat de sant Jaume Apòstol, es van fer públics els següents nomenaments parroquials i no parroquials signats pel bisbe Agustí Cortés:

Nomenaments parroquials

VICARIA DEL LLOBREGAT

- Mn. Joan Ramon Bullit Guasch, rector de la Parròquia de Sant Pere de Monistrol de Montserrat. Continuant com a rector de la Parròquia de Santa Eulàlia d'Esparreguera.

- Mn. Agustí Roig Marcè, adscrit a la Parròquia de Sant Vicenç Màrtir de Sant Vicenç dels Horts.

VICARIA DEL Penedès, ANOIA, GARRAF

- Mn. Valentí Alonso Roig, rector de les Parròquies de Sant Sa-

- durní i Santa Maria (la Munia) de Castellví de la Marca. Continuant com a rector de les Parròquies de Sant Pere Apòstol de Castellet i la Gornal, i Santa Margarida del Penedès, de Santa Margarida i els Monjos.

- Mn. Jordi Tres Bosch, rector de Sant Esteve d'Ordal i vicari

de les Parròquies de Santa Maria i la Santíssima Trinitat de Vilafranca del Penedès. Adscrit amb facultats de vicari de les Parròquies de Sant Sadurní i Santa Maria (la Munia) de Castellví de la Marca.

Altres nomenaments

- Mn. Joan-Pere Pulido Gutiérrez, delegat diocesà en la formació dels seminaristes de Sant Feliu de Llobregat.

- Mn. Genís Sans Martínez, DP, director del Secretariat Diocesà d'Associacions i Fundacions.

- Mn. Rafael Sánchez Núñez, DP, delegat diocesà de Protecció de Dades.

Els nomenaments parroquials es faran efectius durant el mes de setembre, en produir-se les entrades dels nous rectors.

Els santuaris de Catalunya i les Illes caminen en xarxa

El Secretariat Interdiocesà de Santuaris de Catalunya i les Illes (SIS) es va reunir, el dia 12 de juliol a la Casa de l'Església, amb el bisbe Agustí que és l'encarregat d'aquest àmbit pastoral a la Tarraconense, i convocats pel P. Joan Maria Mayol, osb, delegat diocesà de Santuaris, pelegrinatges i turisme de Sant Feliu de Llobregat i director del SIS. Va ser ocasió de valorar la reunió plenària celebrada del 5 al 7 de març de 2018 a Manresa i de programar el proper curs. Així, s'ha decidit que la XL Trobada de Santuaris de Catalunya i les Illes se celebrarà, si Déu vol, al Santuari de Nostra Senyora de Meritxell, a Andorra,

Santuari de Nostra Senyora de Meritxell (Andorra)

Bisbat d'Urgell, del 12 al 14 de març de 2019. El tema serà sobre la història, l'estat present i els rep-

tes de futur que plantegen el fet mateix de la Trobada de Santuaris que s'inicià ara fa 40 anys.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Maria és exactament com Déu vol la seva Església: Mare tendra, humil, pobre de coses i rica d'amor» (9 de juny).

@Pontifex: «En qualsevol circumstància, mireu de secundar la veu de l'Esperit Sant a través d'accions de bé concretes» (10 de juny).

@Pontifex: «Els infants han de poder jugar, estudiar i créixer en un ambient serè. Pobre d'aquell que sufoca en ells l'impuls joïós de l'esperança!» (12 de juny).

@Pontifex: «No us cansu de trobar Jesús a la pregària, escoltant la Paraula de Déu i participant en l'Eucaristia» (13 de juny).

Neix un nou canal de comunicació diocesà: *info+BSF*

Què és *info+BSF*?

És un butlletí digital, una newsletter, una publicació periòdica electrònica... se li diu de moltes maneres, però nosaltres l'hem batejat com a *info+BSF*. Per què?

- info: perquè vol ser una eina informativa
- +: perquè vol ser un plus i perquè vol remetre a la creu, distintiu dels cristians
- BSF: recordant les inicials del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

I això, ara, per a què?

Per tal d'informar els membres de la comunitat cristiana a través d'un nou canal, via correu electrònic, sobre la vida que hi ha i que circula a la nostra diòcesi. Sabem que hi ha persones que no agafen el *Full Dominical* o que no entren al web www.bisbatsantfeliu.cat, o no ens segueixen al

twitter (@BisbatSantFeliu). Facilitem-los, doncs, aquest nou canal. No es tracta de repetir, sinó d'arribar a més gent per un altre canal.

I no menys important, *info+BSF* vol incrementar el sentit de comunitat eclesial, amb una millor comunicació que afavoreixi la comunió: conèixer per estimar! No per res és un fruit del Pla Pastoral 2015-2018, «Jo soc el cep i vosaltres les sarments.»

Què hi trobarem?

Notícies de les comunitats cristianes de la diòcesi, un enllaç a l'hemeroteca del *Full Dominical*, in-

formacions rellevants per a tot el bisbat de Sant Feliu...

Cada quan?

Tindrà una periodicitat setmanal, a partir del 14è aniversari diocesà, és a dir, del 12 de setembre de 2018.

Adreçat a qui?

A qualsevol que se subscriu: mossens, agents de pastoral, parròquies, esplais, catequistes, grups, moviments, comunitats religioses, animadors de grups...

M'hi vull apuntar!

Fantàstic! Has pres una bona decisió. Escriu a premsa@bisbatsantfeliu.cat dient que vols rebre *info+BSF* i t'enviarem el formulari de subscripció.

Santuari de la Mare de Déu de Foix: 30 anys restaurat

El proper 8 de setembre, quan es recorden les «marededéus trobades», es commemoraran els 30 anys de l'acabament de les obres de restauració del Santuari de la Mare de Déu de Foix per part de la Diputació de Barcelona.

Imatge de la Mare de Déu de Foix

L'any 1988, concretament el 4 d'abril, en un acte solemne, es va entronitzar i beneir la imatge de la Mare de Déu i es va fer la consagració de l'altar del santuari a càrrec del cardenal Mons. Narcís Jubany, acompanyat pel rector de la parròquia de Santa Maria de Foix, Mn. Bartomeu Elies, i altres preveres i diaques del Penedès. També eren presents en representació de la Diputació de Barcelona, el cap de Serveis de Restauració, Sr. Antonio Muñoz, i les autoritats de l'Ajuntament de Torrelles de Foix.

Per recordar aquells fets en el seu 30è aniversari, dissabte 8 de setembre, a les 18 h, es realitzarà al santuari una conferència amb el títol: «Devoció popular a la Mare de Déu de Foix a través dels goigs com a patrona del Penedès», a càrrec de Joan Solé Bordes, historiador, membre de Goigistes Penedesencs. A continuació, a les 19 h, hi haurà la missa, presidida pel bisbe Agustí Cortés.

Trobada d'inici de curs dels seminaristes

Nou equip de formadors del Seminari Conciliar

Els seminaristes de Barcelona i Sant Feliu de Llobregat comencen el curs amb uns dies de convivències a la residència de les Religioses Carmelites de Sant Josep a Tartera, a la Cerdanya, del 5 al 7 de setembre. El curs comença amb una renovació, 0 de l'equip del Seminari Conciliar, amb el nou rector, Mn. Felip-Juli Rodríguez, i Mn. David Álvarez com a formador.

AGENDA

■ **14 anys de camí al Bisbat de Sant Feliu de Llobregat.** El proper 12 de setembre s'esdevindrà el 14è aniversari de l'entrada de Mons. Agustí Cortés Soriano com a primer bisbe de la Diòcesi de Sant Feliu de Llobregat. Per donar gràcies a Déu del camí recorregut com a Església local, el bisbe Agustí predirà l'eucaristia de les 20 h d'aquell dia a la Catedral de Sant Llorenç.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

3. □ Dilluns (lit. hores: 2a setm.) [1C 2,1-5 / SI 118 / Lc 4,16-30]. Sant Gregori el Gran, papa (590-604) i doctor de l'Església, abans monjo, patró de la música; santa Basilissa, verge i màrtir; sant Simeó Estilita el Jove (521-597), monjo siríac.

4. ■ Dimarts [1C 2,10b-16 / SI 144 / Lc 4,31-37]. Mare de Déu de la Consolació (o de la Corretja); sant Moisès, alliberador del poble d'Israel; santa Rosa de Viterbo, verge; santa Rosalia de Palerm, verge; sant Bonifaci I, papa (romà, 418-422).

5. ■ Dimecres [1C 3,1-9 / SI 32 / Lc 4,38-44]. Santa Obdúlia, vg. i mr.; santa Teresa de Calcuta, fundadora de les Missioneres de la Caritat (MC).

6. ■ Dijous [1C 3,18-23 / SI 23 / Lc 5,1-11]. Sant Zacaries, profeta; sant Eleuteri, abat.

7. ■ Divendres [1C 4,1-5 / SI 36 / Lc 5,33-39]. Santa Regina, vg. i mr.; santa Judit, personatge bíblic; sant Albí, bisbe.

8. □ Dissabte [Mi 5,1-4a (o bé: Rm 8,28-30) / SI 12 / Mt 1,1-16. 18-23 (o bé més breu: Mt 1,18-23)]. Naixement de la Benaurada Verge Maria, festa de tradició oriental (s. V).

A *Urgell* (territori de Catalunya): Mare de Déu de Núria, patrona principal de la diòcesi; a *Urgell* (Principat d'Andorra): Mare de Déu de Meritxell, patrona principal d'Andorra; sant Adrià, soldat mr. a Nicomèdia (303); sant Sergi I papa (siríac, 687-701); santa Adela (s. XI), rel.

9. ■ Diumenge vinent, XXIII de durant l'any (lit. hores: 3a setm.) [Is 35,4-7a / SI 145 / Jm 2,1-5 / Mc 7,31-37]. Sant Pere Claver (Verdú, 1580 - Cartagena d'Índies, 1654), prev. jesuïta, apòstol dels esclaus a Colòmbia; Mare de Déu del Claustre (Solsona).

Diumenge XXII de durant l'any (B)

COMENTARI

El Senyor, el nostre Déu, és l'únic

El Deuteronomi testimonia la més autèntica tradició jueva amb el Credo monoteista: *ESCOLTA, Israel; el Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'ÚNIC* (Dt 6,4s).

L'obediència als Manaments del Senyor neix motivada per l'acció alliberadora de Déu en la seva història. Així la Llei no ve imposada des de fora sinó que arrela en l'agraïment *assenyat* i la llibertat *intel·ligent* d'un poble creient. *Si compliu els manaments del Senyor, tots els pobles us tindran per assenyats i molt intel·ligents.*

Més encara: *Entrareu al país que el Déu dels vostres pares us dona i en prendreu possessió.*

Quin Jaume és l'autor de la carta de sant Jaume? El títol «*servent de Déu i de Jesucrist*» i el fet d'escriure amb autoritat a l'Església universal (*les dotze tribus d'arreu del món 1,1*) fa pensar en el germà del Senyor, líder destacat de l'Església primera de Jerusalem.

L'element comú de les exhortacions és la preocupació perquè la fe no sigui només teòrica sinó pràctica, amb fets concrets en tots els camps de la vida.

La iniciativa amorosa amb què Déu fa *néixer a la vida* els seus fills no és força cega de *desigs que atreuen i se dueixen* (v. 14) sinó *do* que Déu decideix *lliurement*.

La resposta dels bons fills consistirà en *acollir amb docilitat la paraula plantada: una paraula que té el poder de salvar-vos*, sempre i quan *no us limiteu a escoltar-la* sinó que *la poseu en pràctica*.

La polèmica contra tot legalisme desconnectat de l'esperit, encetada pels profetes i refermada per Jesús, fou fidelment continuada per l'Església primera, en especial sant Pau. Les prescripcions levítiques sobre la *pureza ritual* (Lv 11-16) volien indicar a l'exterior la qualitat singular de tot allò —persones i objectes— que ha d'entrar en contacte amb Déu.

Però *res del que entra dins de l'home des de fora no el pot contaminar. Només allò que surt del cor de l'home el pot contaminar*: diu Jesús qualificant de comedians o *hipòcrites* els qui, *per mantenir les tradicions dels homes, abandonen els Manaments de Déu*. Està en joc la fidelitat a Déu que *en diverses ocasions i de moltes maneres antigament havia parlat als Pares per mitjà dels profetes; però ara ens ha parlat en la persona del Fill* (He 1,1).

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura del Llibre del Deuteronomi (Dt 4,1-2.6-8)

Moisés digué al poble: «Ara, Israel, escolta els decrets i les prescripcions que avui us ensenyo, i compliu-los. Així viureu, entrareu al país que el Senyor, el Déu dels vostres pares, us dona, i en prendreu possessió. No afegiu res als manaments que jo us dono ni en tragueu res. Compliu els manaments del Senyor, el vostre Déu, que us dono avui. Guardeu-los i poseu-los en pràctica. Si ho feu així, tots els pobles us tindran per assenyats i molt intel·ligents: quan sentiran dir que heu rebut tots aquests decrets, diran: "Aquest poble és una nació assenyada i molt intel·ligent." I realment, quina és la nació que tingui els seus déus tan a prop, com el Senyor, el nostre Déu, és a prop nostre sempre que l'invocuem? I, quina és la nació, per gran que sigui, que tingui uns decrets i unes prescripcions tan justes com aquesta Llei que jo us he donat avui?».

▶ Salm responsorial (14)

R. *Senyor, ¿qui podrà estar-se a casa vostra?*

▶ Lectura de la carta de sant Jaume

(Jm 1,17-18.21b-22.27)

Germans meus estimats, tot el que rebem de bo, tot do perfecte, prové de dalt, baixa del pare dels estels. En ell, res no canvia, no hi ha ni ombra de variació. Ell ha decidit lliurement que la proclamació de la veritat ens fes néixer a la vida, perquè fóssim com un primer fruit de tot el que ha creat. Acolliu amb docilitat la paraula plantada en vosaltres. És una paraula que té el poder de salvar-vos. Però no us limiteu a escoltar-la, que us enganyàreu a vosaltres mateixos: l'heu de posar en pràctica. La religió pura i sense taca als ulls de Déu és que ajudeu els orfes i les viudes en les seves necessitats, i us guardeu nets de la malícia del món.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Marc

(Mc 7,1-8.14-15.21-23)

En aquell temps, els fariseus i alguns mestres de la Llei que venien de Jerusalem es reuniren entorn de Jesús i s'adonaren que alguns dels seus deixebles menjaven amb les mans impures, és a dir, sense haver fet la cerimònia de rentar-se-les. Cal saber que els fariseus, i en general tots els jueus, seguint la tradició que han rebut dels ancians, no mengen mai sense haver-se rentat les mans ritualment, i quan tornen del mercat no mengen sense haver-se banyat; i observen per tradició moltes pràctiques semblants, com és fer passar per l'aigua, vasos i gerros i atuells d'aram. Els fariseus, doncs, i els mestres de la Llei preguntaren a Jesús: «Per què els vostres deixebles no segueixen la tradició dels ancians i mengen amb les mans impures?» Jesús els respongué: «Isaïes tenia tota la raó quan va profetitzar de vosaltres, hipòcrites, tal com diu l'Esclat: "Aquest poble m'honora amb els llavis, però el seu cor es manté lluny de mi. El culte que em dona és en va, les doctrines que ensenyen són preceptes humans". Vosaltres abandoneu els manaments de Déu per mantenir les tradicions dels homes.» Després cridà la gent i els deia: «Escolteu-me tots i enteneu bé això que us dic: Res del que entra dintre de l'home des de fora no el pot contaminar; només allò que surt de l'home, el pot contaminar, perquè de dins de l'home, és a dir, del seu cor, en surten els pensaments dolents que el porten a cometre fornicacions, robatoris, assassinats, adulteris, estafes, maldats, enganys, indecències, enveges, insults, arrogància, ximpleria: tot això dolent surt de dintre i és el que contamina l'home.»

▶ Lectura del Libro del Deuteronomio (Dt 4,1-2.6-8)

Moisés habló al pueblo, diciendo: «Ahora, Israel, escucha los mandatos y decretos que yo os enseño para que, cumpliéndolos, viváis y entréis a tomar posesión de la tierra que el Señor, Dios de vuestros padres, os va a dar. No añadáis nada a lo que yo os mando ni suprimáis nada; observaréis los preceptos del Señor, vuestro Dios, que yo os mando hoy. Observadlos y cumplidlos, pues esa es vuestra sabiduría y vuestra inteligencia a los ojos de los pueblos, los cuales, cuando tengan noticia de todos estos mandatos, dirán: "Ciertamente es un pueblo sabio e inteligente esta gran nación". Porque ¿dónde hay una nación tan grande que tenga unos dioses tan cercanos como el Señor, nuestro Dios, siempre que lo invocamos? Y ¿dónde hay otra nación tan grande que tenga unos mandatos y decretos tan justos como toda la ley que yo os propongo hoy?».

▶ Salmo responsorial (14)

R. *Señor, ¿quién puede hospedarse en tu tienda?*

▶ Lectura de la carta del apóstol Santiago

(Sant 1,17-18.21b-22.27)

Mis queridos hermanos: Todo buen regalo y todo don perfecto viene de arriba, procede del Padre de las luces, en el cual no hay ni alteración ni sobra de mutación. Por propia iniciativa nos engendró con la palabra de la verdad, para que seamos como una primicia de sus criaturas. Acoged con docilidad esa palabra, que ha sido injertada en vosotros y es capaz de salvar vuestras vidas. Poned en práctica la palabra y no os contentéis con oírla, engañándoos a vosotros mismos. La religiosidad auténtica e intachable a los ojos de Dios Padre es esta: atender a huérfanos y viudas en su aflicción y mantenerse incontaminado del mundo.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Marcos

(Mc 7,1-8.14-15.21-23)

En aquel tiempo, se reunieron junto a Jesús los fariseos y algunos escribas venidos de Jerusalén; y vieron que algunos discípulos comían con manos impuras, es decir, sin lavarse las manos. (Pues los fariseos, como los demás judíos, no comen sin lavarse antes las manos, restregando bien, aferrándose a la tradición de sus mayores y al volver de la plaza no comen sin lavarse antes, y se aferran a otras muchas tradiciones, de lavar vasos, jarras y ollas).

Y los fariseos y los escribas le preguntaron: «¿Por qué no caminan tus discípulos según las tradiciones de los mayores y comen el pan con manos impuras?».

Él les contestó: «Bien profetizó Isaías de vosotros, hipócritas, como está escrito: "Este pueblo me honra con los labios, pero su corazón está lejos de mí. El culto que me dan está vacío, porque la doctrina que enseñan son preceptos humanos". Dejáis a un lado el mandamiento de Dios para aferraros a la tradición de los hombres».

Llamó Jesús de nuevo a la gente y les dijo: «Escuchad y entended todos: nada que entre de fuera puede hacer al hombre impuro; lo que sale de dentro es lo que hace impuro al hombre. Porque de dentro, del corazón del hombre, salen los pensamientos perversos, las fornicaciones, robos, homicidios, adulterios, codicias, malicias, fraudes, desenfreno, envidia, difamación, orgullo, frivolidad. Todas esas maldades salen de dentro y hacen al hombre impuro».